

ТОТАЛІТАРИЗМ ЯК ФЕНОМЕН ХХ СТОРІЧЧЯ

Рудницька Є.С., гр. Б-29

Науковий керівник – ст. викл. Лемешева Н.А.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Тоталітаризм – це диктаторська форма правління, яка має за мету повний контроль над життям суспільства в цілому, та контроль над життям людини окремо. При цьому влада знаходиться у руках обмеженого кола людей, а іноді у руках однієї людини. Треба зазначити, що така форма правління не можлива без чітко відпрацьованої і добре розвинутої карної системи, політичного терору та ідеологічної обробки масової свідомості.

Розрізняють п'ять головних ознак тоталітаризму:

1) концентрування влади у руках вождя; 2) єдина ідеологія; 3) фінансова реконструкція при твердій регламентації економіки і значущій частці позаекономічних форм примусу; 4) соціально-політичне переміщення; 5) терор, організований державою.

У вітчизняній науці з недавніх пір ведуться дослідження тоталітаризму і виходу з нього, розкриваються національно-самобутні риси політичної культури країн, де існували тоталітарні режими, специфічні риси їх політичної практики.

Якщо говорити про Україну то у 30-ті роки були знищені залишки її державної самостійності. Всупереч голоду, нестачі найнеобхіднішого та репресіям, що їх чинив тоталітарний режим, народ героїчними зусиллями з вірою у краще майбутнє підіймав з руїн міста й села, відроджував промисловість і сільське господарство. Було закладено основи для її виходу на нові рубежі суспільного прогресу. Ставало все більш відчутним, що наступний історичний період покладе кінець одній з найбільших історичних несправедливостей по відношенню до українського народу і він навіки воз'єднається в єдиній державі.

«Тоталітарний синдром» як реакція на індивідуалізм зберігає свою актуальність і сьогодні в країнах з нерозвиненим громадянським суспільством, низькою політичною культурою.

Отже, тоталітаризм як концепція пояснення таких феноменів ХХ ст. як фашизм, нацизм, комунізм не здає своїх позицій і розвивається в нових напрямках. Її застосування в сучасній порівняльній політології здатне дати плідні результати. Систематизація даних досліджень залишається одним із пріоритетних завдань політичної науки.